

Oude liften

ERFGOED EN VEILIGHEID

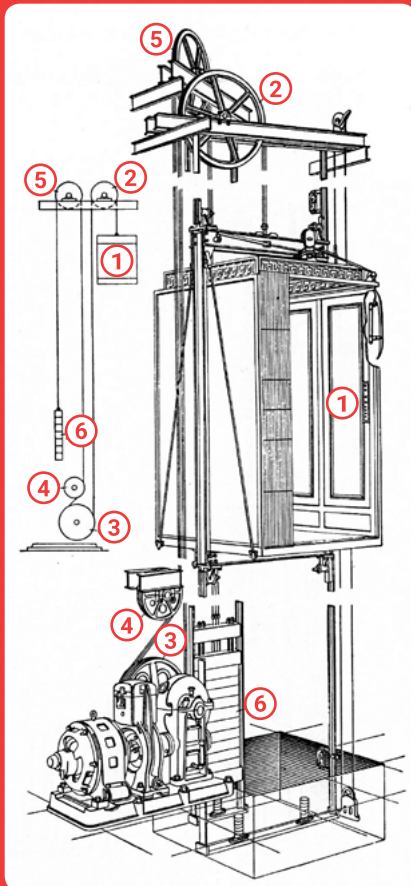
homegrade
brussels

Beknopte geschiedenis van de Brusselse lift

In Brussel verschijnen de eerste liften op het einde van de 19e eeuw in de grote hotels, de warenhuizen en in enkele appartementsgebouwen geïnspireerd door Parijs. Vanaf de jaren 1920, wanneer het wonen in appartementen een succes kent, begint het aantal liften in Brussel toe te nemen.

Aan de zijde van bekende Amerikaanse, Duitse, Franse, Zwitserse en Italiaanse liftfabrikanten staan Belgische constructeurs aan de top, zoals de firma Jaspar die wereldwijd exporteert. Als getuigen van talloze uitvindingen en octrooien wat betreft hun technische aspecten, zijn de liften uit deze periode dikwijls ontworpen als kleine ambachtelijke meesterwerken. Het hekwerk in siersmeedwerk en de kunstig bewerkte houten kooi, voorzien van spiegels, dragen bij tot de stijl van de inkomhal en het trappenhuis.

Deze brochure legt in het kort uit hoe u uw lift kunt onderhouden, beveiligen en moderniseren, zodat dit emblematische historische element van de Brusselse gebouwen bewaard blijft.

Technisch schema van een lift naar Hymans F., *Electric Elevator*, Alabama: Elevator World, Inc., Mobile (1931), 2000

- ① liftkooi
- ② keerschijf van de kooi
- ③ tractieschijf
- ④ afleidwiel
- ⑤ keerschijf van het tegengewicht
- ⑥ tegengewicht

De wetgeving over de veiligheid van liften

Het koninklijk besluit van 9 maart 2003 betreffende de beveiliging van liften (en zijn addenda), gewijzigd door het koninklijk besluit van 10 december 2012, legt de eigenaars / beheerders van liften verschillende verplichtingen op: preventieve inspecties en onderhoud, samenstelling van een veiligheidsdossier, verplichte waarschuwingen en opschriften voor de gebruikers... Het schrijft ook de realisatie van een 'risicoanalyse' voor en de uitvoering van een 'modernisatieprogramma'.

De risicoanalyse: "standaard"methode of "op maat"?

De liften van vóór 1 juli 1999 hebben een eerste risicoanalyse ondergaan (vóór 10 mei 2008 ten laatste) door een Externe Dienst voor Technische Controles (EDTC). Om de 15 jaar wordt een nieuwe risicoanalyse uitgevoerd om na te gaan of de lift nog steeds voldoet aan de van kracht zijnde veiligheidseisen. Door de risicoanalyse kan de aandacht op de verschillende risico's worden gevestigd: de meest ernstige die de stopzetting van het toestel en het onmiddellijk terug in orde maken ervan vereisen, en deze waarvoor een modernisatie noodzakelijk is.

De vanginrichting: dit veiligheidssysteem, vanaf 1853 door Otis ontwikkeld, verhindert dat de liftkooi valt bij een kabelbreuk

Bij de risicoanalyse zijn de EDCT's verplicht zich te houden aan de voorschriften vermeld in het technisch document getiteld "Procedure voor de uitvoering van een risicoanalyse" die de bijlagen I en II van het koninklijk besluit aanvult. Er zijn twee verschillende schema's:

- de uitvoering van een "standaard" risicoanalyse op basis van een "checklist" die al de te controleren veiligheidsaspecten vermeldt en die voor elk punt een "standaard" modernisatieoplossing voorziet. Deze methode wordt meestal op de liften van na 1958 toegepast;
- de uitvoering van een risicoanalyse "op maat", waardoor meer bepaald met de historische en esthetische waarde van sommige liften (meestal van vóór 1958) rekening wordt gehouden. De risicoanalyse kan dan op de opstelling van een "risicotabel" of op de methode van Kinney worden gebaseerd.

Het is belangrijk om te benadrukken dat voor elk veiligheidsaspect kan worden gekozen voor de "standaard" methode of voor de methode "op maat".

Voorbeelden van modernisatiewerken

Sedert de inwerkingtreding van het koninklijk besluit van 2003 werden verschillende historische liften aangepast aan de huidige veiligheidsnormen met aandacht voor het patrimonium, na een risicoanalyse "op maat".

Plaatsing van een elektronisch veiligheidsgordijn

Het hekwerk dat de kooi sluit beschermt de liftgebruikers onvoldoende omdat de eventuele doorgang van een voorwerp of ledemaat mogelijk is, wat ernstige verwondingen kan veroorzaken bij contact met de schachtwand wanneer de kooi in beweging is. De plaatsing van een elektronisch veiligheidsgordijn doet de liftkooi onmiddellijk stoppen bij onderbreking van de lichtstraal.

Plaatsing van polycarbonaatplaten

De oorspronkelijke schacht is slechts gedeeltelijk afgesloten: de bordesdeuren en de leuning in de trap zijn opengewerkt en van geringe hoogte. Het sluiten van deze wanden met polycarbonaatplaten voorkomt elk fysiek contact tussen een persoon en de bewegende delen van de lift (kooi, kabels, tegengewicht).

Installatie van een positieve vergrendeling van de bordesdeuren

De installatie van een positieve vergrendeling op de bordesdeuren met automatische onderbreking van de stroomkring verzekert dat de kooi pas in beweging komt wanneer de bordesdeur gesloten en vergrendeld is. Deze inrichting beschermt ook tegen het onverwacht opengaan van de bordesdeur bij afwezigheid van de liftkooi.

Homegrade publiceert regelmatig nieuwe **thematische brochures** over de meest voorkomende Brusselse erfgoedelementen (*gevels, glas-in-loodramen, sgraffiti, balkons, vloerbekledingen, daklijsten, historische vensters, deuren, liften...*), en de huisvesting: **renovatie** (*isolatie, akoestiek, veiligheid & uitrusting, ramen, verwarmingsketels, ventilatie, verwarming, regenwatertank, hernieuwbare energie, circulaire economie...*), **mede-eigendom, gemeenschap, aankoop, verhuur...**

U vindt alle brochures op www.homegrade.brussels of in de permanentiedienst. En neem gerust contact op met onze adviseurs als u vragen heeft!

Installatie van een nieuwe schakelkast

De installatie van een nieuwe gecomputeriseerde schakelkast gecombineerd met een vervanging van het selectiesysteem, zorgt ervoor dat de kooivloer op exact gelijke hoogte met de verdiepingen wordt gebracht. Door het nieuwe bedieningssysteem worden ook mechanische schokken vermeden. De oude liftmachinerie die minder belast wordt, zal bijgevolg aanzienlijk langer meegaan.

De termijnen voor de modernisatie

- Onmiddellijk in geval van ernstig risico!
- Ten laatste 31 december 2014 voor liften in bedrijf gesteld vanaf 1 april 1984
- Ten laatste 31 december 2016 voor liften in bedrijf gesteld tussen 1 januari 1958 en 31 maart 1984
- Ten laatste 31 december 2022 voor liften in bedrijf gesteld vóór 1 januari 1958

Indien u een **ambachtsman** of bedrijf zoekt dat gespecialiseerd is in herstellings-, conserverings- of restauratiewerken van elementen van uw woning, bekijk dan www.beroepenvanheterfgoed.brussels.

Op deze website vindt u meer dan 150 professionelen die werkzaam zijn in het Brussels Gewest. Referenties en foto's van de werven helpen u de specialist voor uw project te kiezen.

Meer links

Meer info over huisvesting, leefmilieu, stedenbouw, erfgoed, premies en financiële hulp in Brussel:

- www.huisvesting.brussels
- www.stedenbouw.brussels
- www.leefmilieu.brussels
- www.erfgoed.brussels

Wettelijke grondslag

Koninklijk besluit van 9 maart 2003 betreffende de beveiliging van liften.

Koninklijke besluiten van 17 maart 2005, van 13 mei 2005 en van 10 december 2012, tot wijziging van het koninklijk besluit van 9 maart 2003 betreffende de beveiliging van liften.

Nota aan de erkende Externe Diensten voor Technische Controle voor de controle van hefwerktuigen (nota N/347C/A uitgegeven door de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg die de Procedure voor de uitvoering van de risicoanalyse van een lift verplicht maakt – versie 20 september 2005).

Redactie: Jérôme Bertrand en Céline Chéron, Homegrade

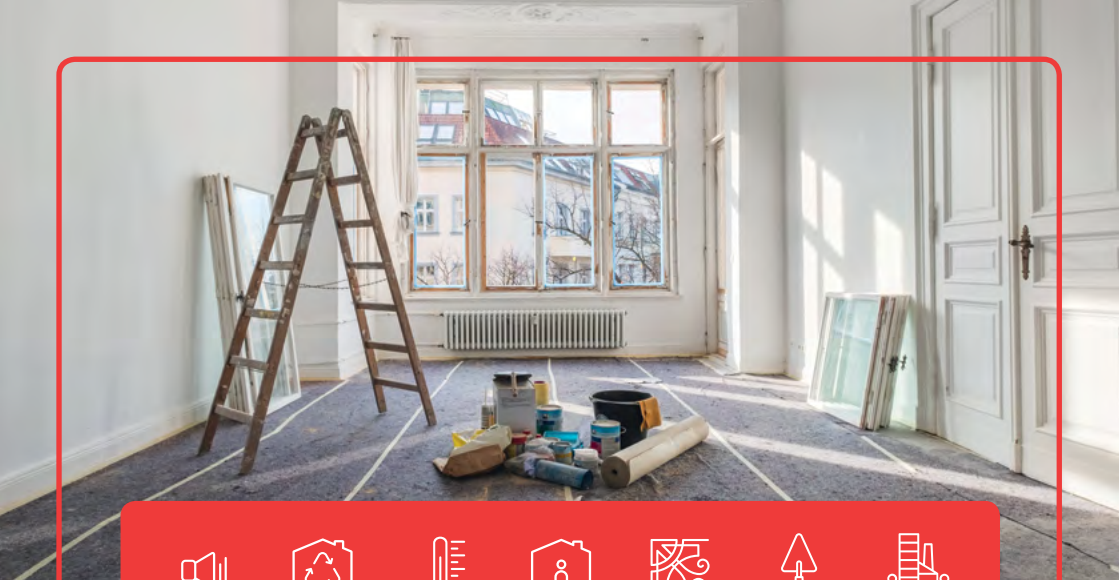
Uitgever: Homegrade

Datum en plaats van publicatie: Brussel, 2019

Fotoverantwoording: Jérôme Bertrand, Homegrade

Omslagfoto: Keizer Karellaan 124, 1083 Ganshoren

Met dank aan: Atelier Paul Marien

AKOESTIEK

DUURZAME
GEBOUWEN

ENERGIE

HUISVESTING

ERFGOED

RENOVATIE

STEDENBOUW

Gratis infoloket:

 **Queteletplein 7
1210 Brussel**

van dinsdag tot vrijdag van 10u tot 17u
zaterdag (behalve schoolvakantie) van
14u tot 17u

Infolijn:

 1810 van dinsdag tot vrijdag
van 10u tot 12u en van 14u tot 16u

Uw vragen per e-mail:

 info@homegrade.brussels

Publicaties

www.homegrade.brussels

Facebook

[@homegrade.brussels](https://www.facebook.com/homegrade.brussels)

**Beroepen van het architecturaal
patrimonium**

www.beroepenvanheterfgoed.brussels

www.homegrade.brussels

